

MENIGHETSBLAD FOR BRUNLANES

Såmannen

Nr. 4

70 årgang • desember • 2024

Innhold:

- ❖ Andakt s. 2
- ❖ Presten har ordet s. 3
- ❖ KonfCup s. 4
- ❖ Tore slutter s. 5
- ❖ Speiderne i Helgeroa s. 6
- ❖ Min salme s. 7
- ❖ Misjon og psykisk helse s. 8
- ❖ Har redigert 60 utgaver s. 10
- ❖ Slekters gang s. 11
- ❖ Oppslagstavla s. 12
- ❖ Gudstjenesteliste s. 16

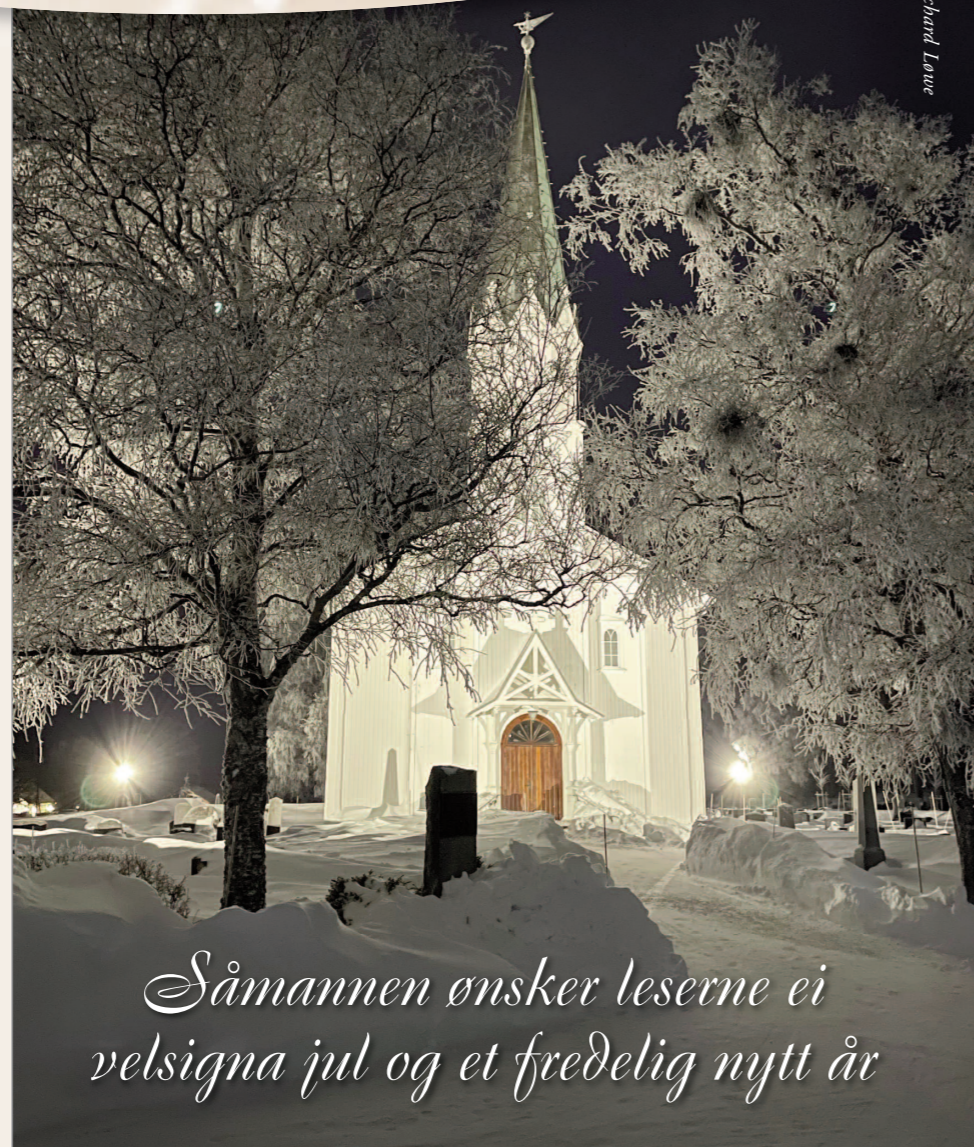

Foto: Richard Løve

Såmannen ønsker leserne ei velsigna jul og et fredelig nytt år

SPEIDING I HELGEROA

❖ Speiderne i Helgeroa har et høyt aktivitetsnivå, både nasjonalt og internasjonalt. (s. 6)

NØDVENDIGE GAVER

❖ Stadige flere mennesker i verden trenger noen som gir. (s. 12)

❖ **Såmannens redaksjon**
Egil L. Thorvaldsen, redaktør
Kristin Stensrød Haugen
Øystein Vestmoen

❖ **Stoff**
Egil L. Thorvaldsen
Mobil 47 40 78 84
egil.lien.thorvaldsen@gmail.com

❖ **Regnskapsfører. Annonser**
Såmannens konto:
2510 22 36729
Kasserer: Øystein Vestmoen
Mobil 92 29 73 87
oystein.vestmoen@hotmail.com

❖ **Larvik kirkekontor**
Rombergsgt. 4, 3256 Larvik
Tlf.: 33 17 30 00
Åpent daglig: 09.00-15.00
Telefon fra kl. 10.00-14.00
Prester, kontor, kateket og
andre medarbeidere treffes
ellers etter avtale.

❖ **Sokneprest i Berg**
Kristin Stensrød Haugen
Mobil 926 28 384
kshaugen@larvik.kirken.no

❖ **Sokneprest i Tanum og Kjøse**
Tore Hummelvoll
Tlf. 40 22 75 65
tore.hummellvoll@larvik.kirken.no

❖ **Kateket i Tanum og Kjøse**
Bente Engen Øye(permisjon)
Mobil 959 13 681
boye@larvik.kirken.no

❖ **Trosopplærer i Berg**

❖ **Kantor i Berg og Tanum**
Jan Ivar Eikeland
Tlf. 982 53 341
jan.ivar.eikeland@larvik.kirken.no

❖ **Kirketjener Tanum:**
Anne Marie Holhjem
Tlf 918 04 422
AH297@kirken.no

❖ **Kirketjener Berg:**
Peter Grung
Tlf. 991 555 80

❖ **Kirketjener Kjøse:**
Mette Muurmann Halvorsen
Tlf. 932 54 372

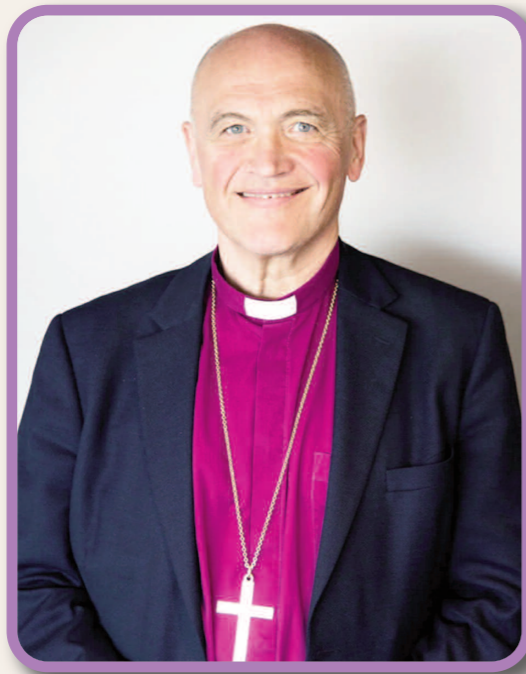
❖ **Ukentlig fridag**
Prestene har fri mandager og
lørdager.

❖ **Grafisk design
& produksjon:**
Richard Löwe,
Löwe Design, Larvik
Telefon 905 27 368
lowe@online.no

❖ **Trykk:**
Löwe Design, Larvik

❖ **Nettadresse
til menighetene:**
kirken.no/larvik
(Se menigheter)

FREDSBARNET

Ei bok som gjorde et sterkt inntrykk på meg i yngre år, hadde tittelen «Freds barnet». I denne boka forteller et misjonærektepar om sitt liv blant stammefolk på Ny Guinea. De første årene var tunge og vanskelige, og oppgaven med å nå inn med evangeliet virket håpløs. Det hersket gammelt fiendskap mellom stammegruppene, og liv gikk tapt når det spiset seg til.

Men så oppdaget misjonærene noe spesielt. Enkelte ganger inngikk nemlig stammene en slags våpenhvile - på helt spesielle betingelser. De ble enige om å overlate et av sine egne barn i de andres varetekt. Så lenge barnet var friskt og hadde det bra, holdt de fred med hverandre. Barnet var en garanti for freden. Men hvis barnet ble sykt og døde, kunne feiden blomstre opp igjen. Dette barnet gikk under det talende navnet Fredsbarnet.

I denne skikken fant misjonærene et tilknytningspunkt for evangeliet. Gud sendte sin sønn til jorden som det virkelige fredsbarn. Stammenes fredsbarn kunne bli sykt og dø, og freden var derfor ganske skjør. Guds egen sønn, derimot, har overvunnet døden, og hans død og oppstandelse gir vår fred med Gud og vår neste et sikkert fundament.

Budskapet om dette virkelige fredsbarnet åpnet veien til stammefolkets hjerter. De tok imot Guds gave i Jesus og lot seg døpe. Så ble de svært opptatt av hvordan de kunne bygge bro til sine tidligere fiender. Ved juletider innbød de nabostammen til en stor fest. Disse var usikre på om det var en felle, men valgte å ta imot innbydelsen. Overraskelsen var stor da de ble møtt med sang og gaver. Etter måltidet stod en av vertsstammens menn fram og leste ordene fra profeten Jesaja:

«For et barn er oss født, en sønn er oss gitt. Han har fått navnet: Underfull rådgiver, Veldig Gud, Evig Far, Fredsfyrste. Så skal herreveldet være stort og freden uten ende.»

I en verden full av krig og hat og uro og fiendskap lyder på nytt denne julen budskapet om fredsfyrsten som vi knytter vår lengsel og vårt håp til. Dette budskapet mister aldri sin aktualitet. La oss be om fred og framtid for alle som lider og lengter og kjemper for en slutt på krigens herjinger.

Biskop Jan Otto Myrseth

Neste utgivelse

Det er litt usikkert om/når neste nummer kommer. Kom gjerne både med stoff og synspunkter på bladet.

Ta kontakt med redaksjonen via e-post eller telefon (se side 2).

• Vi mottar gjerne tips og innspill – HUSK: Såmannen er deres talerør!

PRESTEN HAR ORDET

Vi lever i urolige tider. Og det har vi nok på ulikt vis alltid gjort, men med dagens tilgang på nyheter, både i bilde- og videoformat kommer informasjonen til oss tett på, nesten enten vi vil eller ikke. Vi får krigen i Ukraina opp nærmest i live-sending og det samme får vi med den voldsomme situasjonen på Gaza og i Midtøsten. Vi har fått USA-valget servert minutt for minutt, og med et resultat mange av oss hadde håpet var annerledes.

Jeg kan kjenne på både sinne, sorg og en stor mattet i møte med alle inntrykk som kommer. Jeg heier på alle som orker å engasjere seg for en bedre verden, som roper høyt, som demonstrerer, som gir av sin tid og sitt engasjement! Og jeg må, med litt skam, melde jeg ikke klarer å mobilisere selv. Jeg orker ikke ta inn over meg alt som skjer. Jeg må skjerme meg fra nyheter og bilder og videoer på sosiale medier, og bare ta inn litt av gangen.

Jeg tror ikke jeg er den eneste som synes det kan være krevende å ta verden inn i hverdagen, å finne balansen mellom å bli berørt og å samtidig klare å være til stede i hverdagen her og nå. For hverdagen krever også sitt, og jeg vet at den har blitt vanskeligere for mange de siste årene – særlig økonomisk. Det er grenser for hva vi skal orke å stå i og allikevel bli stående.

Nå går det mot jul. Hjemme hos meg har Halloween kommet og gått, og nå står gresskarene og råtner på terrassen, mens jeg trassig venter til advent med å pynte. Med lilla. Rødt kommer nærmere julaften. Julia er noe jeg gleder meg til hvert år – også i år. Ja, det er mye stress knytta til jul og forberedelser. Og ja, jula er krevende for mange, med vonde familierelasjoner, stram økonomi, sorg og savn. Og det skal vi ta på alvor og anerkjenne.

Men jula er også lys i mørketida. Det er forventninger, barnlig glede, sanger, lukter og smaker, og det er høytid. Kirken er viktig for meg og for mange i jula, og selv om man ikke er der så ofte ellers, blir det for mange av oss ikke helt jul før vi har sunget «Deilig er jorden» til orgelbrus.

Og akkurat «Deilig er jorden» skal vi fortsette å

synges, inn i våre hverdager, mer eller mindre strevsomme, og rope det ut i vår urolige verden. Vi gjør det ikke for å stadfeste situasjonen her og nå, men i trass og håp: For i bunn og grunn ER jorden deilig, og vi må fortsette å jobbe for at den skal bli det igjen, også vi som er matte og har stengt av litt for verden utenfor. Og vi står ikke alene i arbeidet: Vi har Verdens Lys med oss på laget mot verdens mørke. Så la oss, enten det er i kirken en av juledagene, hjemme i stua eller i bilen stemme i tredje verset av «Deilig er jorden»:

*Englene sang den først for markens hyrder;
skjønt fra sjel til sjel det lød:
FRED over jorden, menneske, fryd deg!
Oss er en evig Frelser født!*

Med ønske om en fredfylt og lys advents- og juletid, midt i hverdagen, midt i vår urolige verden.

Kristin Stensrød Haugen

KONFCUP

Fredag 8. november var alle konfirmantene i Larvik prosti, samt Stavern Frikirke, samlet til den årlige KonfCup'en i Stavernshallen. KonfCup er en volleyball-turnering, og selv om vi som jobber i kirken tenker at den skal være uhøytidelig, blir det ofte blodig alvor.

"Tore's disipler"

Og særlig alvor blir det når lag fra Berg, Tanum og Kjøse gjør det godt. Og det må vi si at de gjorde i år. Da gruppespillene var over, var det klart at Tanum 1 (også kalt Tore's disipler) og begge Berg-lagene (Berg baddies og Berg) var tre av fire lag i semifinalene.

Som prest i Berg hadde det unektelig vært moro med en rein Berg-finale, men etter semifinalekampene ble det klart at «Tore's disipler» og «Berg baddies» sto igjen

som vinnere, og skulle møtes i finale. Lokal-derby er jo alltid spennende, og særlig spennende syntes jeg det var i år, siden vi hadde samme finaleduell for to år siden. Da vant Tanum. Nå hadde det vært moro med Berg-seier (synes jeg som Bergprest!).

"Berg baddies"

Det var moro å se hvor godt spill det etter hvert ble i kampene, og hvordan lagene spilte seg og hverandre bedre og bedre. Men, etter en ganske jevn kamp var Tanum-laget det sterkeste i år også, og stakk av med seieren.

Gratulerer! Og gøy at vi tok begge pokalene med oss hjem til Brunlanes i årets KonfCup.

Tusen takk til flotte og positive konfirmanter og til gode voksne som sørget for vakthold og stødig lagledelse! Det har vært en fryd å være på KonfCup med dere!

Kristin

TORE SLUTTER

Det kom litt overraskende på mange i menighetene våre at Tore Hummelvoll skal slutte som prest i Tanum og Kjøse. Men i januar skal han starte opp som sokneprest i Sem, litt lengre nord i fylket.

Tore studerte teologi ved Menighetsfakultetet. Han hørte ikke til dem som hadde klart for seg fra første stund at han skulle bli prest. Først tok han et grunnfag i kristendoms-kunnskap, og fant ut at det var så interessant at han fulgte opp med et mellomfag og så et helt teologistudium. En slags overskrift over yrkeslivet hans har vært «å jobbe med mennesker». De første seks åra etter studiet var han knytta til samlivssenteret ved Modum bad. Så fulgte noen år som prest i Elverum og etter hvert i Sandar og i Tanum/Kjøse.

Det mest krevende ved presterolla i dagens samfunn er det kulturelle mangfoldet. Tore drømmer seg ikke tilbake til en slags enhetskultur. Vi må stå i dialog, og vi er utfordra til å sette ord på det å være menneske, i forhold til hverandre og til Gud.

Det fineste ved å være prest er møtene med mennesker: samtaler av så mange slag. Foreldre som kommer med barna sine til dåp, gjør det oppriktig og ærlig. Det er stimulerende å møte konfirmantene. Det er gøy. Særlig når det fungerer, legger han til.

Som mange andre prester liker Tore å bruke uttrykket å feire gudstjeneste. Det er en fest, noe grenseoverskridende der vi møter Skaperen og tar imot nåden. Det er noe som står på spill. Vi ser fram mot alteret og mot Gud. Viktig at det er ei felles handling der vi får et tak over livet. Tore understreker ordet felles. Vi er ikke bare fritt svevende individer.

Det mest utfordrende ved å være prest er at man kan bli lei av egne ord og gjentakelser. Da kan det gi et løft å møte mennesker. Det er stimulerende.

Tore's tjeneste hos oss har vært prega av den kreftsjukdommen han lever med. Den har prega ham mer enn han hadde regna med. Litt oppgitt sier han at han vel har gitt Kjøse og Tanum sine dårligste år. Men menigheten er mer enn presten: Tore oppfordrer oss til å slutte opp om menighetsrådets initiativ om å satse innfor diakoni, gudstjeneste og kultur og kirkelig undervisning. Å møte hverandre i samtale er grunnleggende. Og vi befinner oss i en kultursituasjon der kristen kunnskap er svært viktig.

Såmannen vil takke Tore for arbeidet hans i Tanum og Kjøse. Møt fram på de siste gudstjenestene der han deltar: i Tanum 5. januar og i Kjøse 12. januar!

Egil L. Thorvaldsen

MENY
Søndersrød
TUNET
Stedet hvor folk møtes
Velkommen!
Mail: bestilling.helgeroa@meny.no
SØNDRSRØD
Tlf. 33 11 80 60

SPEIDERE I HELGEROA

Helgeroa KFUK-KFUM har hatt en innholdsrik og minnerik sommer og høst 2024. Jota-Joti på Berg arbeidskirke har aldri vært større enn vi gjennomførte i høst.

19. oktober kl 09:45 var den offisielle åpningen av Jota-Joti. I løpet av arrangementet har speiderne vært innom:

- Morse
- Fonetisk alfabet
- Makramel/ tyrkerknop
- Håndholdt walkietalkie
- Jota logg
- Nordic puzzle
- Radiorom
- Minecraft (flerspiller med andre speidere fra hele verden)
- Skype med verden
- Treslag i Norge

Men Jota-Joti er bare én av mange ting barna får bli med på i løpet av sommeren og høsten.

Oppdagerne og stifinnerne deltok på småspeiderleir på Knattholmen i juni. Her var de sammen med andre grupper fra Vestfold. For noen av de yngste var dette første leirerfaring og det ga mersmak.

I august deltok vandrerne på en ukers kretsleir på Gran, Nordtangen. Her lagde vi høye byggverk av raier. Det var mye læring for oss med skikkelig godt pionerarbeid. For to av vandrerne var det første gang de var på haik uten oss ledere.

I september var lederne medarrangør på Patruljeførerkurs i Vestfold krets. Dette er et helgekurs for å veilede vandrere til å lede egne patruljer på tur og møter. To av rover-aspirantene deltok som veiledere.

I oktober deltok noen av speiderne på Tråkk. Dette er en overnattingstur hvor de eldste vandrerne har det totale ansvaret for de yngre speiderne. De gikk i samlet tropp fra Berg arbeidskirke til Skutebakken. Her sov de i telt sammen. En vellykket tur med trygge speidere.

Helgeroa KFUK-KFUM er en viktig lærearena for speiderne. Her finner de nye venner, nyttig livslæring, mestring i fleng og rom til å være seg selv. Rundt våre leirbål er det plass til alle.

Mvh Helgeroa KFUK-KFUM-speidere ved lederne Yngve og Ann-Mari

Arrangementet Jota-Joti handler om kommunikasjon på korte og lange avstander. Fra morse og radio til internettforbindelser til andre siden av jorda. Å bli kjent med andre speidere, lære om hvordan speiding gjøres andre steder i verden og fremme vennskap både innenfor landegrensene, men også utenfor. Våre eldste speidere fikk nye venner fra Canada på forrige års Jota-Joti, og i år hadde de direktesending ved åpning av pakker med mat og godteri de har utvekslet.

Vi fikk meget god hjelp til arrangementet av Grenland Radio Relø Liga, som stilte med radioutstyr, mye kunnskap og tålmodighet.

Det var omtrent 70 deltagere, (hvorav 50 stykk var barn og ungdom) på Berg arbeidskirke 18 til 20. oktober. Speidere fra Østre Halsen KFUK/KFUM-speidere, Larvik KFUK-KFUM og Bugården KFUK-KFUM Speidere var sammen med oss. ØstlandsPosten besøkte oss og skrev en flott artikkel selv før arrangementet var halvveis!

MIN SALME

Anne Marie Holhjem har valgt seg ut julesalmen Det lyser i stille grender. - Det er stemninga i salmen som tiltaler meg, forteller Anne. - Jeg liker også at den er norsk, ja, på nynorsk. Salmen minner meg om barndommen, og den får fram julebudskapet på en fin måte. Ved juletider er det mørkt ute, og så ser man lys fra hus og gårder. Anne er vokst opp på Holhjem søndre, nedre gård, hvor hun også bor nå. Det er lett å skjønne at barndommens landskap trer frem i tankene når hun synger Det lyser i stille grender. Anne forbinder jula med noe koselig og ikke minst julebudskapet. - Pappa pleide å lese juleevangeliet på julaften da jeg var mindre. Nå får jeg høre det som kirketjener i Tanum og Kjose.

Hun begynte som kirketjener i november 2023 og fra oktober i år fast i Kjose. Anne har en god og tydelig sangstemme. Undertegnede oppdaget stemmen hennes under den første gravferden vi hadde sammen i Tanum. Hvem er det som synger så fint? Det viste seg at den klare røsten kom fra kirketjenerpulten på galleriet. Der stod Anne og bidro til god sang for den sørgende forsamlingen. Og siden har mange satt pris på at hun leder menighetssangen, ikke minst på gudstjenestene.

Det viser seg at Anne gikk i kor mesteparten av oppveksten, nærmere bestemt i Brunlanes jentekor. - Vi øvde først på Herredshuset og deretter på Tunheim. Går man opp i kirketårnet i Tanum, er det plansjer med bilder fra 800-årsjubileet. Der kan man se en yngre utgave av Anne på foto av Brunlanes jentekoret som var med og sang på jubileet. Ved siden av kirketjenerjobben jobber hun litt på Gjestgiveriet i Nevlunghavn. På gården står det seks kuber med bier som gir henne honning og honningdrops som hun selger fra gården. Hun har også tre geiter som får killinger til våren. Kanskje blir det osteproduksjon etter hvert, lurer Anne på. Men først er julens oppgaver som står for tur.

*Det lyser i stille grender
av tindrande lys ikveld,
og tusende barnehender
mot himmelen ljosa held.*

*Og glade med song dei helsar
sin broder i himmelhall,
som kom og vart heimsens Frelsar
som barn i ein vesal stall.*

*Der låg han med høy til pute
og gret på si ringe seng,
men englane song der ute
på Betlehems aude eng.*

*Der song dei for første gongen
ved natt over Davids by
den evige himmelsongen,
som alltid er ung og ny,*

*den songen som atter tonar
med jubel kvar julenatt
om barnet, Guds Son, vår sonar,
som døden for evig batt.*

Salmen er også kjent som Julekveld, et dikt skrevet av Jakob Sande sommeren 1931. Teksten ble publisert første gang i juleheftet Jul i Sunnfjord. I Norsk salmebok 2013 står den som nr. 63 med melodi av Lars Søråas d.y. Den siste krigsjulen, julaften 1944, ble den fremført for første gang i Johanneskirken i Bergen av et jentekor fra bydelen Fridalen, dirigert av komponisten selv.

Tore Hummelvoll (tekst og foto)

MISJON OG PSYKISK HELSE PÅ MADAGASKAR

Jeg regner med at mange av SÅmannens lesere har et forhold til Madagaskar, Solskinnsøya øst for Afrika. Det norske misjonsselskap (NMS) har hatt virksomhet der siden 1870-tallet, og landet har en stor og stadig voksende luthersk kirke. Likevel er det en kirke som arbeider i et samfunn med kjempeproblemer. Landet er blant de fattigste i verden. 70 prosent av befolkninga lever under FNs fattigdomsgrense og hver enkelt har i gjennomsnitt mindre enn 20 kroner dagen å leve for. Visstnok skal omtrent 40 prosent av gasserne være underernærte. Å bekjempe fattigdom er derfor en stor og viktig del av arbeidet som NMS støtter på Madagaskar. Både misjonen og Den gassisk-lutherske kirken (FLM) ser nå også behovet for større satsing på psykisk helse. Det som følger, er altså ingen solskinnshistorie. Og det er nødvendig å være litt omstendelig.

Personell med kompetanse i behandling av psykiske problemer slik vi er vant til, eksisterer omtrent ikke ifølge Arild Bakke, leder for NMS' seksjon Øst-Afrika.

For ei befolkning på over 30 millioner mennesker fins det i dag bare 26 psykiatere og 11 offentlige behandlingssteder for psykisk syke på hele øya. De ansatte ved disse sentrene har lav lønn og en svært krevende arbeidshverdag. Mange vurderer å flytte fra landet, sier han.

Vi skal likevel være forsiktige med å bruke norske målestokker på forholda. Noen få offentlige helseinstanser er langt ifra den eneste hjelpa som finnes.

FLM har helt siden tidlig på 1900-tallet tatt seg av psykisk syke. Vekkelsesbevegelsen som oppsto på den tida, bygde opp omsorgsbyer, tobyer, som gir pasientene bofellesskap, omsorg, forbønn og arbeidstrening. Hyrdene har ei sentral rolle her. De er frivillige omsorgspersoner og åndelige veiledere som har gått gjennom en to-årig utdanning, forklarer Bakke.

I dag har FLM 152 omsorgsbyer og rundt 40 000 hyrder. En omsorgsby huser alt fra 10 til 200 pasienter. De siste åra har de ansvarlige i omsorgsbyene merka økende pågang av pasienter, sier Bakke. De store problemene i samfunnet har ført til ei dramatisk økning når det gjelder angst, depresjon og psykoser. Og ikke minst blant unge menn vokser antallet rusavhengige

Fattigdom og økonomiske vanskeligheter ligger som ei mare over befolkninga.

Landet har i mange år vært prega av brutal politisk maktkamp, omfattende korrupsjon og miljøødeleggelse.

Koronaen har dessuten ramma hardt med langvarige konsekvenser. Alt dette har skapt store problemer både for matproduksjon og annen næringsutvikling.

Korrupsjonen har også vært merkbar innad i kirken, noe som har ført til at NMS har innført strenge rutiner for sin økonomiske støtte.

Både FLM, helsedepartementet i kirken, hyrdebevegelsen og Madagaskars regjering er enige om at det trengs omfattende satsing på psykisk helse.

Bortsett fra at dette naturligvis krever penger, er psykisk helse en komplisert størrelse i det gassiske samfunnet. I store deler av befolkninga mener man at psykiske lidelser, til dels også fysiske, forårsakes av onde ånder. Disse må drives ut for at folk kan helbredes. Tilliten til det vi i Norge regner som virkningsfulle medisiner og behandlingsopplegg, er derfor begrensa. Under koronapandemien var det liten oppslutning om vaksiner.

Bakke forteller at flere kristne leger tar hyrdeutdanning for å imøtekomme pasientenes åndelige behov, mens omsorgsbyene nå ønsker å utvide sin kompetanse i psykologi og ulike behandlingsmetoder.

Et kirkeseremoni på Madagaskar med stor deltagelse av hvitkledde hyrder.

Psykisk helse på agendaen

Det er FLM, den gassisk-lutherske kirken, og helseavdelinga i kirken som har understreka behovet for å satse på profesjonell psykisk helsebehandling og har oppfordra NMS til å bli med og støtte tiltaket økonomisk og faglig.

NMS har nå etablert ei ressursgruppe av fagpersoner i Norge som skal gå sammen med det gassiske helsevesenet i denne prosessen, kan rådgiver Margrethe Berg Heggebo opplyse.

Denne gruppa består av norske psykiatere som er vant til å jobbe innen transkulturell psykiatri, der både kulturelle og etniske faktorer ivarets. De har brei erfaring fra å ha jobba med migranter. Deres fagekspertise og tilnærming sammen med NMS' lange erfaring på Madagaskar danner grunnlag for et spennende arbeid der vi kan oppnå mye, mener hun.

Vi skal ikke tre vestlige metoder nedover hodene på noen, men samarbeide med hyrdebevegelsen og kirken som kjenner terrenget. Vi skal styrke det som er bra, men også bringe inn nye behandlingsmetoder i den grad det er ønskelig lokalt.

Nytt psyko-sosialt senter

FLM ønsker derfor å bygge opp et et psyko-sosialt senter som både skal gi faglig kompetanse til helsepersonell og behandle sjuke. Og heldigvis fins det et sted å begynne.

Omtrent midt på øya ligger Mangarano, et sted som ble oppretta i 1919 som sjukehus og hjem for opptil 800 spedalske. I dag finnes det gode medisiner mot denne sykdommen, og i 2015 ble sykehuset lagt ned.

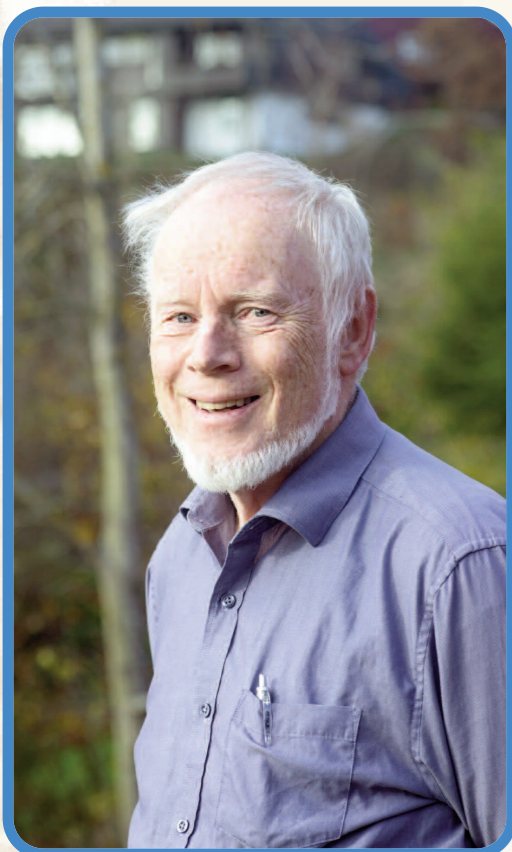
Nå er drømmen å gjøre om det gamle spedalskesjukehuset på Mangarano til å bli et nytt psykososialt helsesenter. De 24 bygningene vil kreve omfattende restaurering, og nye bygninger må også til. Rehabilitering av Mangarano vil koste ca. 5 mill. kroner. Prosjektet trenger både forbønn og penger. I samarbeidet mellom Det norske misjonsselskap og de nasjonale kirkene har helsearbeid alltid gått hand i hand med det direkte evangeliserende. Nå starter ei ny etappe i dette samarbeidet.

Vil du støtte gjenoppbyggingen av Mangarano kan du gå inn på <https://nms.no/sommer24/>.

Egil L. Thorvaldsen

HAR REDIGERT 60 UTGAVER AV SÅMANNEN

Egil Lien Thorvaldsen har vært med i redaksjonen av SÅmannen siden 2007 og vært redaktør siden 2010. Årets julenummer blir hans siste. Etter 14 år som redaktør ønsker han å gi oppgaven videre til andre.

I disse årene har redaksjonen stort sett bestått av Egil Thorvaldsen og Øystein Vestmoen samt at presten i Berg og Tanum har vekslet mellom å sitte der. Egil og Øystein har selvinnsett nok til å sette tydelig rammer for møtene av hensyn til presten. For de har en tendens til å la den ene tanken ta den andre, og da kan tiden gå fort uten at fokuset nødvendigvis var på innholdet i neste utgave av SÅmannen. Egil berømmer Øysteins bidrag inn i redaksjonen. - Han har gjort en formidabel innsats for menighetsbladet. Han har ført regnskap og fulgt opp annonsering, laget saker.

Egil har ikke tall på hvor mange artikler han har vært ansvarlig for, men antallet nummer av menighetsbladet har blitt over 60.

- Hva har du lagt vekt på som redaktør?

- Det er to hovedspor: Informasjon og formidling om det som har skjedd og skal skje og samtidig gi plass til noe for tro og tanke. Det er begrensede muligheter innenfor 16 sider fire ganger i året. SÅmannens nedslagsfelt er det som før het Brunlanes prestegjeld. Den største aktiviteten har foregått i Berg, så ansvaret har også vært å balansere slik at det har kommet informasjon fra Tanum og Kjøse også.

- Er det en spesiell sak du husker godt?

- Da de jobbet med Berg arbeidskirke, var det en stor innsats fra menighetens side. Det ble mye omtale selvsagt. Kommunen bidro ganske mye til bygging-

en, og biskop Laila var på møte i fellesrådet i forbindelse med prosessen. På en senere visitas sa ordføreren litt humoristisk: - Vi turde nesten ikke invitere henne, for forrige møte ble så dyrt!

Så har orgelet i Tanum også fått mye oppmerksomhet i SÅmannen. Vi kan jo nevne at Elisabet Romøren hadde det økonomiske hovedansvaret, og siden orgelet skuldet betales i euro, lå hun våken om natta og fulgte med på valutakursene.

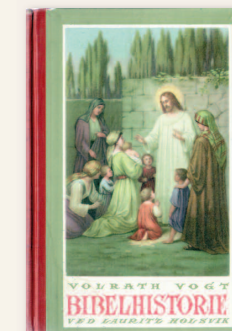
Det var sokneprest Christoffer Kobro som fikk bladet i gang i 1955, samme året som han begynte i Tanum som prest. Kobro var den gang alene i redaksjonen – det sies at det var en fordel, for han kunne ta nokså stor plass. I starten var det A5-utgave i svart/hvitt. Det har vært frem og tilbake med farger pga økonomi, men de senere årene har det vært farger for å skille seg ut i mengden.

-Hva har det gitt deg å være redaktør i disse årene?

-En del arbeid ... , sier Egil og ler. - Jeg har kommet nært på mennesker i alle tre soknene. Jeg tror det har vært betydning for mange å få oversikten over hva som skjer i lokalkirken. Særlig «slekters gang» er det en del som følger med på. Og vi må nevne at annonsørene har vært viktig for å holde driften i gang. Hvis noen har ideer til stoff som treffer dagens mennesker, må de gjerne komme med innspill. SÅmannen har jo hatt en ganske tradisjonell stil. Det må i så fall være til den nye redaktøren! Men køen av nye redaktørkandidater er ikke så lang. Det er lov å melde sin interesse.

-Hva skal du finne på nå som du ikke har SÅmannen å stelle med?

-Jeg er teolog og historiker. Jeg har faglige interesser som jeg prøver å få tid til. Jeg har planer om å skrive en bok om bibelhistoriefagets historie. Når du spør eldre folk, så husker de at bibelhistorie ofte var tema i første time på skolen. De viktigste kildene for kristendoms kunnskap de siste to århundrene har ikke vært Bibelen, men bibelhistorie, salmebok og katekisme. Arnulf Øverland som var en sterk kirke- og kristendomskritiker, har, tro det eller ei, fått med en nyttårssalme i vår salmebok (Snehvit er natten, nr. 838). I Øverlands nest siste diktsamling, På Nebo bjerg, tar jeg stemmen på seg Moses' rolle og ser inn i det lovede land. Også ellers i forfatterskapet hans vrir det av bibelstoff og bibelhentydninger. Jeg har alltid lurt på hvorfor. Det illustrerer i alle fall rekkevidden av bibelhistoriefaget, sier den avtroppende redaktøren, så tydelig har nok av oppgaver å ta seg til fremover.

På vegne av redaksjonen og leserne gjennom alle disse årene takker vi Egil for den store innsatsen!

Tore Hummelvoll (tekst og foto)

SLEKTERS GANG 25.09 - 29.10.2024

DÅP

Tanum

06.10.2024 Ingrid Bystrøm Røsand
20.10.2024 Ada Moe Hansen
20.10.2024 Johannes Larsen
20.10.2024 August Tveit Aarseth
20.10.2024 Olivia Stenberg Larsen
20.10.2024 Helene Nyhus
20.10.2024 Ludvig Bergene
20.10.2024 Olin Vestnes Mørck

Berg

06.10.2024 Alfred Haga Malme
27.10.2024 Elliot Skivik Thomassen

GRAVFERD

Tanum

08.10.2024 Kate Wenche Bjerkholt f. 26.03.1954
17.10.2024 Silje Marita Andersen f. 16.07.1991
22.10.2024 Rigmor Aasly f. 17.05.1925

Berg

03.10.2024 Bodil Karola Holhjem f. 17.04.1935
17.10.2024 Tove Johannessen f. 01.10.1941

KVIVESEN & ELIASSEN
MALERMESTERFIRMA

Telefon: 915 37 844 - 970 17 655
E-post: malermester.eliasen@gmail.com

TOYOTA LARVIK | Toyota Larvik
Eivevøien 135, 3271 Larvik | toyotabilja.no

«ÅPENT HUS»

**Festival i Berg arbeidskirke
7-9. februar 2025**

Vi lover spennende program, med blant andre Per Arne Dahl, Catharina Carving Vestmoen, Maren Thoresen Wallin med venner, Bingo, Larvik Jazztrio, Havfruene og mye mer!
På lørdagskvelden topper vi det hele med konsert med **to store overraskelser** – her må billetter forhåndsbookes via checkin.no, tilgjengelig fra 23. november kl 10.00.

Sett av helgen, og følg med på <https://www.facebook.com/BergArbeidskirke> eller www.kirken.no/bergilarvik for mer informasjon frem mot festivalen!

BRUKTBUTIKKEN I BERG ARBEIDSKIRKE

- Mange nye varer!

Torsdager 11 - 15 og Lørdag 10-14.

Betal med VIPPS, bankkort eller kontanter.

Vær med og støtt barne-og ungdomsarbeidet i Berg arbeidskirke.

Godt, gammelt, nytt, POSESALG

Gjenbruksbutikken,

Nansetgt. 59, Larvik.
Vi tar imot varer.

Velkommen til en hyggelig handel!
Tirsdag, onsdag, torsdag og fredag 11-16. Lørdag 11-14.

Kontaktperson:

Marit Vestmoen Nilsen, tlf.
954 26 848 / Gjenbruk 404 45 411
Greta Karin Svendsen tlf 97036916

Såmannen er å finne i elektronisk utgave (PDF). Her kan du lese bladet tilbake til 2013.

Tanum: www.kirken.no/tanum
Kjose: www.kirken.no/kjose
Berg: www.kirken.no/bergilarvik
Fellesside for kirkene i Larvik prosti:
www.kirken.no/larvik

JUL PÅ TUNHEIM

Desember er en koselig måned på Tunheim. Mandag 2. desember kl. 1630 er det familie-mandag. Da serveres det julegrøt før leik og morro for store og små.

Søndag 15. desember kl. 1700 synger hele Tunheim jula inn. Da synger Gospelino for oss. For anledningen har vi klart å få Hege Einarsen, Kristine Tanum Tjeder, Randi Sølvik og Vigdis Kemkers til å synge. Kjetil Teien spiller.

Så - 4. juledag, det vil si lørdag 28. desember, arrangerer vi Barnas juletefest. En tradisjonell juletefest med gang rundt jule-treet, leiker for barna, kaffe og julekaker, og kanskje julenissen kommer i år igjen med julepakker til barna.

3. januar kl 1900 arrangerer vi den tradisjonelle annendagsfesten for voksne. Da blir det gang rundt juleteet, et bedre varmt måltid med kaffe og dessert. Festtale ved Jørn Holme. Sangtalentene Signe Marie og Vegard Eidsheim som vi fikk høre ifjor, kommer denne gangen også.. Quiz blir det også!

Nærmere informasjon kommer i ØP og på Facebook.

Bernt Malme

BERG ARBEIDSKIRKE

02.12: Konsert med Berg skole-og generasjonskorps.

05.12: Julespill for barnehagene.

08.12: Konsert med Tunklang.

11.12: Konsert Larvik Janitsjar.

30.01.2025 Helga Samset (forteller) og Jonas Vemøy (trompet mm) 30.01 kl 19. Forestillingen "Moses."

GAVEN FRA DEN SOM HAR ALT?

Vi kjenner uttrykket fra reklamen: Gaven til henne/ham som har alt. Og vi tenker kanskje: Hvorfor i all verden skal de da få enda mer??

Denne høsten hører vi ikke lenger så mye om dem som har alt. I stedet snakkes det mer om at mange, også i vårt land, mangler midler til å dekke daglige behov. Det har gitt oss nye og alvorlige utfordringer. Men fortsatt er det sånn at flertallet av oss klarer oss godt økonomisk. Dette året er det av enda større betydning å bidra til Kirkens bymisjon, til Frelsesarméens julegryte og til andre gode formål i Norge enn tidligere.

Likevel er det enda viktigere at vi også løfter blikket ut over egne grenser. Rundt om på kloden er det mange mennesker som sliter med å opprettholde livet og livsmiljøet sitt. Det er forferdelig å si det, men mange steder i verden skapes det sult og elendighet i stor stil!

På internett fins mange muligheter til å støtte folk i ulike livssituasjoner. Det aller viktigste er hjelp til å bli sjølstendige og å kunne ta vare på seg sjøl, men også hjelp til å overleve i tørke og krise kan være avgjørende. Her fins geiter eller ulltepper til flyktninger. Hjelp til besteforeldre som må ta seg av barnebarn der foreldre er døde av AIDs. Mange trenger moskitonett, bistand til å grave brønner og til å rense vann. Vi kan gi bort kondomer og kyllinger, eller hjelpe jenter som drømmer om utdanning og framtidig jobb i stedet for å bli gifta bort som 13-14-åring. Eller vi kan bidra til å bevare tropisk regnskog i Amazonas eller Sørøst-Asia. Disse skogene er avgjørende for alles framtid på den felles kloden vår.

Under her er det ført opp adresser til noen organisasjoner som kan hjelpe oss å finne gode, symbolske gaver til mennesker vi er glade i, enten de har alt eller ikke. Det er fortsatt tid før jul. Den du gir til, får et kort med bilde eller opplysninger om hva pengene går til.

<https://www.flyktninghjelpen.no/gavermedmening/>
<https://www.gaversomforandrer verden.no/>
<https://www.regnskog.no/no/nettbutikk>
(Se særlig "symbolske gaver")
<https://strommestiftelsen.no/nettbutikk>

Egil L. Thorvaldsen

 O. Borgen
MØBELHANDLER

"DERES MØBELHANDLER I LARVIK"

Nansetgt. 21, PB 111
N-3251 Larvik
Bank DNB Larvik
Etbl: 1899

Tlf: + 47 33 18 17 62
Mob: +47 957 46 260
firmapost@borgen-mobler.no

WWW.BORGEN-MOBLER.NO

EKVALL
Graving - Transport

Berven, 3267 Larvik
Telefon: 33 18 86 14
Telefax: 33 18 86 46

Mobil: 900 15 123
E-mail: arne@ekvall.no

postmaster@ekvall.no
www.ekvall.no

Forretningen med det store utvalg

TVETENE
Blomster
SENTER

Tlf. 33 13 19 00

NORREK
www.norrek.no
-dypfryst på sitt beste!

EIDSTEN 3267 LARVIK

33 16 54 00

**HELGEROA FYSIKALSKE
INSTITUTT**
Søndersrødtunet
Tlf.: 33 18 88 70

Alexander Thorgersen tlf 917 26 757
Tore Fjelltveit tlf 90 77 80 25

Off. Godkjent Renholdsbedrift. miljø

HILDE'S RENHOLD AS
FAGMESSIG RENHOLD

Tlf. 33 12 00 00

RENHOLD	VAKTMESTERTJENESTER
✓ Daglig renhold	✓ Drift av svømmebasseng
✓ Ukentlig renhold	✓ Plenklipping
✓ Oppskuring og boning	✓ Forefallende vedlikehold
✓ Flytterenhold	✓ Brøyting vinterstid
✓ Privat renhold	✓ Feiing / bortkjøring

MASKINENTREPRENØR

Håvard Rudskjær
FJELLSPRENGNING

**ÅPENT HELE
ÅRET**

Gatekjøkken
Kiosk • Rekvisita • Bensin
Velkommen til oss på brygga

Helgeroa Marina

Telefon: 33 18 84 14 • Besøk oss på facebook

Tor-Erling Andersen as

VVS & INTERIØRHUSET
PÅ BREKKE

AUT. RØRLEGGERFIRMA

VVS - INTERIØR - FLIS - TERRAKOTTA
Brekke, Larvik
Tlf. 33 19 11 36 - Vakttlf.: 92 25 70 00
Internett: www.tea.no

RØRLEGGER OG FLISLEGGERE
MED VÅTROMSSERTIFIKAT

DIN FLIS- OG RØRLEGGERFORRETNING

BJERKE
HELGEROA

SPEKEMAT & DELIKATESSE

Helgeroa
Tlf.: 33 13 53 50

Sommerfelt
elektro as

Tlf: 33 18 30 15 - post@sommerfeltelektro.no

SIKKERT arbeid - GOD service - RASK levering

BM BYGGMAKKER
STAVERN

www.byggmakker.no

Miljøfyrtårn

Terje's

SNEKKERSERVICE A/S

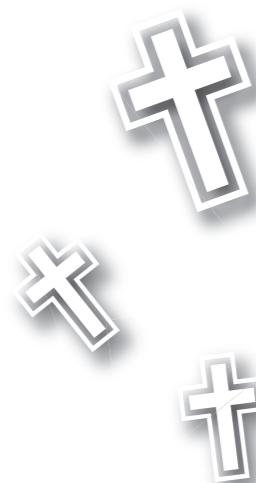
Søbakken 5A, 3295 Helgeroa
Telefon 33 19 59 69 - Mobil 95 87 53 20
E-mail: terje@terjesnekker.no

Lokalkunnskap
og nærhet i snart
100 år

Nansetgt 43, 3256 Larvik
post@labe.no | labe.no
Døgnvakt: 33 18 10 80

SLETSJØE
BEGRAVELSESBYRÅ

elektrikerkjeden
norgeseliten

Elektro TT AS
Elektriske installasjoner

Tommy 993 79 180
Thomas 905 72 701

Lydhusstranda
Camping

Lydhusstranda Treningscenter

Åpent hver dag fra kl. 05 - 22. Du låser deg selv inn
med nøkkelkort. Ring oss på telefon 33 14 02 20
post@lydhusstranda.no

**KOM SOM EN GJEST
- REIS SOM EN VENN!**

FERSKE BAKERVARER
hver dag fra kl. 08.00-16.00

• Conditori •
Kaffebar • Påsmurt

www.nevlunghavnakeri.no
Tlf. 33 18 89 00
Følg oss på Facebook

Nevlunghavn
Bakeri & Conditori

SØNDAG ER KIRKEDAG

Gudstjenesteliste Brunlanes vinter 2024-2025

Med forbehold om endringer. Følg med i lokalpresse og på menighetenes Facebook- og hjemmeside for oppdateringer og endringer. Følg med på Sportskapellet på nett: www.sportskapell.no og på Facebook @vaffelandakt

Søndag 01.12 – 1. søndag i advent

Berg arbeidskirke. Kl 11:00
Barnas gudstjeneste.
Spr Stensrød Haugen.
Utdeling av 4-årsbok.

Kjose kirke. Kl 18:00
Lysmesse

Spr Hummelvoll.
Konfirmanter og Larvik
blandakorps deltar

Sportskapellet. Kl 11:00
Gudstjeneste
Terje Fonk

Søndag 08.12. – 2. søndag i advent

Tanum kirke. Kl 18:00
Lysmesse
Spr Hummelvoll.
Konfirmantene deltar

Søndag 15.12. – 3. søndag i advent

Berg arbeidskirke. Kl 18:00
Lysmesse og Synge jula inn
Spr Stensrød Haugen
Konfirmantene, Havfruene
og Larvik janitsjar deltar.

Søndag 22.12. – 4. søndag i advent

Ikke gudstjeneste i noen av våre kirker

Tirsdag 24. 12. – Julaften

Tanum kirke:
Kl 13:30. Gudstjeneste. Odd
Bjørneby. Gospelino deltar
Kl 14:45. Gudstjeneste. Odd
Bjørneby.
Kl 16:00. Gudstjeneste.
Spr Tore Hummelvoll

Berg arbeidskirke. Kl 14:00
Familiegudstjeneste
Even Sundby. Julespill med
barn.

Berg trekirke. Kl 16:00
Gudstjeneste
Even Sundby.

Kjose kirke. Kl 14:00
Gudstjeneste
Spr Hummelvoll

Onsdag 25.12. – 1. juledag

Tanum kirke. Kl 12:00.
Høytidsgudstjeneste
Spr Hummelvoll

Søndag 29.12. – Romjuls søndag

Ikke gudstjeneste i noen av våre kirker.

Tirsdag 31.12. – Nyttårsaften

Tanum kirke. Kl 23:15
Midnattsgudstjeneste
Spr Hummelvoll

2025

Onsdag 01.01. – Nyttårsdag/Jesu navndag

Berg arbeidskirke. Kl 12:00
Høytidsgudstjeneste
Spr Hummelvoll

Søndag 05.01. - Kristi åpenbaringsdag

Tanum kirke. kl. 11:00
Temagudstjeneste
Spr Hummelvoll
Søndag 12.01. - 2. søndag i
åpenbaringstiden

Kjose kirke. kl. 10:30
Gudstjeneste
Spr Hummelvoll (siste gud-
stjeneste før han slutter)

Berg arbeidskirke. kl. 11:00
Gudstjeneste
Spr Stensrød Haugen

Søndag 19.01. - 3. søndag i åpenbaringstiden

Tanum kirke. kl. 11:00
Gudstjeneste
Fung spr Gusland

Søndag 26.01. - 4. søndag i åpenbaringstiden

Berg arbeidskirke. kl. 11:00
Gudstjeneste
Spr Stensrød Haugen

Søndag 02.02. – 5. søndag i åpenbaringstiden

Tanum kirke. kl. 11:00
Gudstjeneste
Fung spr Gusland

Søndag 09.02. – 6. søndag i åpenbaringstiden

Kjose kirke. kl. 10:30
Gudstjeneste
Fung spr Gusland

Berg arbeidskirke. kl. 11:00
Festivalgudstjeneste
«Åpent hus»
Spr Stensrød Haugen

Søndag 16.02. - Såmannssøndagen

Tanum kirke. kl. 11:00
Gudstjeneste
Fung spr Gusland

Onsdag 26.02.

Berg arbeidskirke. kl. 17:30
Hverdagsgudstjeneste
Spr Stensrød Haugen,
men.ped. Vannum Seierstad

Søndag 02.03. - Fastelavnssøndag

Berg arbeidskirke. kl. 11:00
Gudstjeneste
Spr Stensrød Haugen

Søndag 09.03. - 1. søndag i fastetiden

Tanum kirke. kl. 11:00
Gudstjeneste for store og
små med Familiecoret

Søndag 16.03. - 2. søndag i fastetiden

Kjose kirke. kl. 10:30
Gudstjeneste
Fung spr Gusland

Berg arbeidskirke. kl. 11:00
Barnas gudstjeneste,
Tårnagenter
Spr Stensrød Haugen, men.
ped. Vannum Seierstad

Søndag 23.03. - Maria budskapsdag

Tanum kirke. kl. 11:00
Gudstjeneste
Spr Gusland

Søndag 30.03. - 3. søndag i fastetiden

Berg arbeidskirke. kl. 11:00
Gudstjeneste
Spr Stensrød Haugen

Søndag 06.04. – 4. søndag i fastetiden

Tanum kirke. kl. 11:00
Gudstjeneste
Fung spr Gusland

Søndag 13.04. – Palmesøndag

Fredriksvern kirke kl.1030
Torsdag 17.04. - Skjærtorsdag

Kjose kirke. kl. 10:30
Gudstjeneste
Spr Stensrød Haugen

Berg arbeidskirke. kl. 18:00
Gudstjeneste med allment
skriftemål
Spr Stensrød Haugen

Fredag 18.04.2 - Langfredag

Tanum kirke. kl. 11:00
Gudstjeneste
Fung spr Gusland

Lørdag 19.04. - Påskeaften

Tanum kirke. kl. 23:00
Påskennattsmesse
Fung spr Gusland og
spr Øystein Evensen

Søndag 20.04. - Påskedag

Berg arbeidskirke. kl. 11:00
Høytidsgudstjeneste
Spr Stensrød Haugen

Tanum kirke. kl. 11:00
Høytidsgudstjeneste
Fung spr Gusland

Mandag 21.04. - 2. påskedag

Kjose kirke. kl. 10:30
Høytidsgudstjeneste
Fung spr Gusland

NB! Sjekk avisen.
Endringer kan finne sted.

Foto: Richard Löwe